

Handläggare
Tove Ahner
Telefon: 08-508 36 220

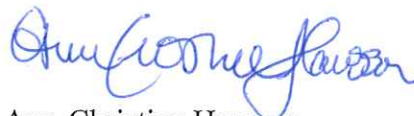
Till
Äldrenämnden
22 september 2015

Demenskompetens i Stockholms stad

Svar på skrivelse från Äldrenämnden, dnr 150-232/2015.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag på hur uppdraget genomförs.
2. Äldrenämnden överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för beslut om Stockholms stads satsning på att höja kompetensen inom demens.
3. Äldrenämnden godkänner förslag till handlingsplan som svar på skrivelsen.

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

AnnMarie Ståhl
Avdelningschef

Sammanfattning

I takt med att befolkningen blir äldre ökar även antalet personer som får en demenssjukdom. En demenssjukdom medför ofta ett omfattande hjälpbehov och för att vård och omsorg ska ha en hög kvalitet behöver all personal ha rätt och aktuell kunskap.

Äldrenämnden ger i en skrivelse äldreförvaltningen i uppdrag att ta fram ett system för kvalitetsmärkning av demenskompetens inom hemtjänst, särskilt boende och för stadens biståndshandläggning. I uppdraget ingår även att genomföra stegvisa kompetenshöjande insatser. Uppdraget ska genomföras i samarbete med stiftelsen Svenskt Demenscentrum som har arbetat fram ett förslag på fyra olika utbildningssteg. Varje avklarad steg innebär en utmärkelse och när alla steg är avklarade får verksamheten en kvalitetsmärkning.

En förstudie får visa berörda verksamheters behov av kompetenshöjande insatser. Planering och eventuell upphandling sker när förstudiens resultat analyserats.

Bakgrund

Äldrenämnden har gett äldreförvaltningen i uppdrag att tillsammans med stiftelsen Svenskt Demenscentrum ta fram ett system för kvalitetsmärkning av demenskompetens. Satsningen vänder sig till verksamheter inom hemtjänst och särskilda boenden i egen regi och via entreprenad samt stadens biståndshandläggning.

Demenssjukdomar drabbar främst personer i hög ålder (85+) men kan även drabba yngre personer. En demenssjukdom medför förr eller senare att personens kognitiva förmågor försämras. Det i sin tur innebär ett allt större behov av stöd och hjälp för att kunna klara sitt dagliga liv. Många anhöriga gör stora insatser för sina närstående.

Eftersom en demenssjukdom inte går att bota syftar hälso- och sjukvården och socialtjänstens åtgärder till att lindra symtom och kompensera för sjukdomens nedsättningar och konsekvenser. Anhöriga har också rätt till stöd och hjälp.

I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom 2010 beskrivs bland annat vikten av en personcentrerad vård och omsorg, ett multiprofessionellt teamarbete, utbildning av personal och att personer med beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom (BPSD) utreds och får anpassade åtgärder samt anhörigas rätt till stöd.

Kostnaderna för vård och omsorg av demenssjukdom är bland de högsta i landet jämfört med andra sjukdomsgrupper. Enligt Socialstyrelsens beräkning för år 2012 var de totala samhällsliga kostnaderna 63 miljarder kronor varav kommunerna står för 78 procent. I Sverige idag har cirka 160 000 personer en demenssjukdom och i Stockholms stad är antalet cirka 11 600. Antalet personer som insjuknar beräknas öka kraftigt efter år 2020 då den stora 40-talistgenerationen når höga åldrar.

Ärendet

För att möta nuvarande och framtida utmaningar inom demensområdet avser Äldrenämnden att göra en satsning på ökad kompetens i staden.

Äldrenämnden ger därför äldreförvaltningen i uppdrag att ta fram ett system för kvalitetsmärkning av demenskompetens inom hemtjänst, särskilda boenden och biståndshandläggning. Stadens pågående satsningar på specialiserade hemtjänstverksamheter och Silviasjuksköterskor innebär att det finns en bra grund att bygga vidare på.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Äldreförvaltningens avdelning för uppföljning och inspektion.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 15 september 2015 och funktionshinderrådet har tagit del av ärendet 17 september 2015. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 16 september 2015.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Den demografiska utvecklingen innebär att antalet äldre personer kommer att öka framöver vilket i sin tur innebär ett ökat antal personer som drabbas av demenssjukdom. Att kunna ge en god vård och omsorg om personer med demenssjukdom kräver fördjupad kunskap som grundar sig på evidens och vetenskap. Kunskap och kompetens behövs i alla led, från biståndshandläggare till utförare inom både hemtjänst och det särskilda boendet. Att ge en god vård och omsorg som är personcentrerad kräver ett fungerande teamarbete och en personcentrerad vård och omsorg.

Äldreförvaltningen förslår att:

1. En förstudie görs som kartlägger berörda verksamheters behov så att insatserna görs där de behövs.
2. Satsningen får de resurser som behövs för att möjliggöra en effektiv projektorganisation och stöd för att underlätta verksamheternas deltagande.
3. En planering görs av hur satsningens resultat ska förvaltas och följas upp efter projektiden.
4. Ett förfrågningsunderlag tas fram.

Satsningen kommer att pågå under tre år och bedrivs i projektform i fyra faser.

Fas 1: Förstudie med syfte att identifiera verksamheternas behov av kompetenshöjande insatser, aktuella förbättringsområden samt intresse av att delta i satsningen.

Fas 2: Utifrån förstudiens resultat planeras vilka insatser som ska ingå i satsningen och vilka resurser som behövs. En tidsplan upprättas. För att kunna täcka verksamheternas behov kan upphandlingar av utbildningsföretag bli aktuellt. Rekrytering av delprojektledare görs.

Fas 3: Start för deltagande verksamheter som får möjlighet att välja mellan tre olika startpunkter. Tre olika startpunkter planeras som kommer infalla varje terminsstart från och med våren 2016 till och med våren 2017.

Genom olika utbildningssteg sker en gradvis kompetenshöjning. För att gå vidare till nästa steg behöver föregående vara avklarat och godkänt. När ett utbildningssteg är godkänt får verksamheten en utmärkelse som fungerar som en kvalitetsstämpel inom det specifika området. Regelbundna uppföljningar kommer att göras som sträcker sig efter projektets avslut. På så vis säkerställs att verksamheterna arbetar med att upprätthålla kompetensnivån över tid.

Fas 4: Utvärdering av extern aktör både i halvtid och när utbildningssatsningen är klar. Planering av hur staden fortsätter utveckla sina verksamheter. Projektavslut.

Ett samarbete kommer att ske med Stiftelsen Svenskt Demenscentrum som har arbetat fram ett förslag som innebär en utbildningsstrategi i fyra olika steg:

1. Grundläggande utbildning i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom. Det sker genom Svenskt Demenscentrums webbutbildning *Demens ABC*. Utbildningen kompletteras och följs upp med en föreläsning och workshop.
2. Fördjupad utbildning om demens och de nationella riktlinjerna utifrån verksamhetsområde. Det sker genom Svenskt Demenscentrums webbutbildning *Demens ABC plus hemtjänst* respektive *särskilt boende*. Utbildningen kompletteras och följs upp med en föreläsning och workshop där även teamarbetet är ett tema.

3. Införandet av *Checklista demens hemtjänst* respektive *särskilt boende* som är ett verktyg för att kunna arbeta utifrån de nationella riktlinjerna på individnivå. En kompletterande utbildning hålls i samband med införandet. För att använda Checklistan krävs ett teamarbete.
4. Utbildning i *Nollvisionen* vilket innebär fördjupad kunskap om hur tvingande och begränsande åtgärder kan undvikas. Det sker genom Svenskt Demenscentrums webbutbildning om nollvisionen samt tillhörande handbok. En föreläsning i ämnet hålls och kunskapen ska fördjupas i studiecirkelform i syfte att utveckla arbetsmetoder, rutiner och teamarbete.

Hela satsningen beräknas behöva resurser i form av en projektledare på halvtid och två delprojektledare. Tjänstgöringsgrad för delprojektledarna bedöms när förstudien är klar. I varje deltagande verksamhet behöver det finnas minst en kontaktperson, förutom ansvarig chef, som representerar sin yrkeskategori. Delprojektledaren fungerar som stöd och kontakt för verksamheterna och ansvarar för den löpande kontakten med Svenskt Demenscentrum i samband med deras utbildningar. Projektledaren ansvarar för det övergripande arbetet genom att stötta delprojektledarna, göra avstämningar, svara inför styrgruppen och ansvara för den övergripande administrationen samt se till att tids- och aktivitetsplanen hålls.

Deltagande verksamheter redovisar arbetet i de olika stegen i lägesrapporter. För att satsningen ska bli bestående behöver äldreförvaltningen skapa en struktur för att följa upp och se till att demenskompetensen hålls levande i staden.

Planering av projekt Demenskompetens i Stockholms stad

Delar i satsningen	Hösttermin 2015	Vårtermin 2016	Hösttermin 2016	Vårtermin 2017	Hösttermin 2017	Vårtermin 2018	Hösttermin 2018
Förstudie	x						
Omgång 1 startar		x	xx				
Omgång 2 startar			x	xx			
Omgång 3 startar				x	xx		
Omgång 4 startar					x	xx	
Projektavslut							x

För varje verksamhet beräknas satsningen ta två terminer. Det innebär att de verksamheter som ingår i omgång 4 är klara hösten 2018.

Kostnader

Förstudie

Två delprojektledare

Utbildningskostnad i fyra steg per enhet

Vikariekostnad?